

כעבור גנים

אדם אחד נתפס בכנסת כשנשק חם בידו. הוא לא הטפיק לעשות דבר. שני נתפס אחרי שזרק רימוניד לתוך אולם הישיבות, ורק במקרה לא גרם לחיסול ה' ממשה כולה או רובה.

לא כל החולים מהפשים הגשמה פוליטית דחקה. יש המגבילים את עצמם לשאיפות פרטיות. לפני כמה שנים הורשע אדם חולה-רוח באונס וברצח של ילדה קטנה ונחמדה אחרת. לא מכבר דקר חולה-רוח, שזכה לחופשה מבית-החולים, את אשתו. חולה-בחופשה שני הרג את אביו, שלישי הרג בשעתו בבאר-שבע נערה מי בנות משפחתו.

המקרה של דליה אליהו, עם כל היותו מועזע ומחריד, אינו אלא חוליה אחת בשרשרת ארוכה. אם לא יושם קץ לארשישות הממלכית תחת לגבי בעיות חולייה-רוח, לא תחיה זאת החוליה האחרונה.

★ ★ ★

מה לעשות? אינו רופא ואינו מוסמך להציע פתרונות מקצועיים המבוססים על הישגים האחרונים של מדע הרפואה. זה תפקידם של מומחים. לנו נועד תפקיד אחר: להעיר את השלטונות האחראיים מ' תרומתם הארוכה.

אייאפשר למפל בכעיה זו באמץ צעים השיגורתיים. כי זה מכבר חלה הכעיה מלהיות שיגורתית.

גם בארצות-הברית וגם בבריית-המועצות איומים השלטונות באמצעים מרחיקי-לכת, מגייס הציבור תקציבים גדולים כדי לעמוד מול הסכנה הגוברת גם שם. זה עתה הגיע דיוח מבריית-המועצות המלמד על דרכים בלתי-שיגורתיות הנהוגות שם, עד כדי גיוס בני-ביתם של חולייה-רוח בל' תימאושפנים כמטפלים-ארושים, אחרי עב' רם קורס מזורז ותוך קבלת משכורת. ב' ארצות-הברית נעשה מאמץ קדחתני להג' דיל בהרבה את מספר בתי-החולים.

מבטים המיוחדים. איש מאתנו אינו יכול לעזור להם.

לא פעם אנו שואלים את עצמנו: מי ערב לכך שמחלתם לא תעבור לפתע לשלב מסוכן יותר לציבור?

★ ★ ★

זדמן לי דעקוב מקרוב אחרי מקרה אחד, שעורר בי מחשבה רבה. אין הוא יחיד במינו.

צעיר שהצטיין בצבא כלוחם אמיץ עד ש' שוחרר, החל מתכנן את הריגתו של איש-ציבור מסויים. הוא סיפר זאת לידידי, אף התיעץ עמם על דרכי הביצוע. הוא הס' ביר /הם את טיבת החלטתו — הסבר פור' ליטי מסובך, מטרף, אך עקבי. הידידים הודיעו על כך לקרבן המיועד.

הלה החליט לבדוק את הדבר בעצמו. חקירת פרטית שיכנעה אותו שהענין ר' ציני. הוא פנה למשרדה. זאת פעלה בו ריזות וביעילות. כת-צאה מכך אושפו ה' צעיר בבית-חולים ממשלתי לחולייה-רוח.

כעבור חודש-חודשיים נשלח לחופשה, אותה ניצל כדי לנסות להיפגש עם האיש אותו זמם להרוג. במקרה לא יצא הדבר לפועל.

כעבור חודש נוסף, שוחרר הצי' עיר מבית-החולים. הרופאים קבעו כי מצבו השתפר, אך לא היו מוכי' נים לקבל על עצמם שום התחיי' בות כלפי העתיד. הם ביקשו את

זרם העליה מגביר אף הוא את מספר חולייה-רוח. מדינות המגבילות בדרך כלל את עלית תושביהן לישראל, רק שמחות להיפטר מחולייה-רוח הנופלים למעמסה על קופת הציבור, ואנשים החסרים שח'מש-קל נפשי נוטים, אולי יותר מאחרים, ל' צאת לארץ לא-נודעת ולחפש את האושר בסביבה חדשה.

על אלה יכולנו לומר, כאכיש מלך גת: "תראו איש משתגע, למה תביאו אותו אלי? חסר משוגעים אני, כי הבאתם את זה להשתגע עלי?" אולם המדינה, המקבלת כל יהודי, אינה סוגרת שערה בפני טיפוי סיס מופרעים, והם מוסיפים את שלהם למחנה חולייה-רוח שהתאסף כאן.

הנה בי כן, יש לנו בעיה חמורה של חולייה-רוח. מה אנו עושים כ' נידון?

★ ★ ★

מעט מאד. יש לנו רופאים מסורים. יש לנו כמה בתי-חולים, ממשלתיים ופרטיים. אולם כל אלה אינם מספיקים אלא לקליטת מעטים מאד מבין הזקוקים לכך.

האחרים?

אפשר לראות אחדים מהם בחור' צות. הם מסתובבים, ערומים או מכוסים סחבות, להנאתם של ה' ילדים ולמבוכתם של המבוגרים. כמו "משוגע הכפר" בימי הביניים, הם עוזבים לנפשם.

אחרים חיים בבתיהם ללא השגחה ר'

במאי גאון כמו ויטוריו דה-סיקה, לא היה יכול לבנים את הטרגדיה של דליה אליהו בצורה מועזת יותר משעשתה זאת המציאות.

החטיפה. הראגה הראשונה. המתיחות ה' גוברת והולכת. החיפושים. המשבר הנפשי, כאשר החל מבצבץ החשד הכמוס כי לא נותרה עוד תקוה לחיי הילדה. החרדה ה' לאומית. ולבסוף, הצורה המקרית בה מגלה הצלם שלנו את הגופה הצפה על פני היר' קון, אחרי שהשטרים כבר עברו על פני המקום מבלי לגלות דבר.

האנשים המזועזעים המצטופפים בדומיה מסביב לקרבן הקטן והתמים, בשעה שבי' קירבת מקום בוקעת תרועת-השמחה הצור' הלת של קהילה-אלפים במגרש הכדורגל. הכל היה בפרשה כמו בסרט ניאורי-א' ליססי אכזרי. הכל, פרט לדבר אחד: מ' סרהשכל.

כי איאפשר היה לזעום. לא היה על מי לזעום. לא היה כמי לנקום. שהרי החוטפת האומללה לא ה' תח אלא מוכת-גורל בעצמה, חור' לתנפשו. היא לא שנאה את הילי' דה, אלא דווקא אהבה אותה כררי' כה.

דרמה ללא לקח. פשע ללא אשם.

★ ★ ★

אולי — בכך זאת? אולי יש מוסרהשכל במותה של דליה? אולי יש את מי להאשים, על מי להטיל אח' ריות?

אחרי טרגדיה כזאת, יש להיזהר מליצור היסטריה ציבורית. אבל יש להיזהר עוד יותר מן הארשישות הבאה אחרי הזעזוע.

ההיסטריה לא תעזור לדליה הקטנה, או להוריה. אולם הארשישות עלולה להיות ב' עוכרי דליות אחרות והורים אחרים. כי פרשה זו מחייבת מחשבה דחופה, הסקנת מסקנות מרחיקות-לכת.

הנה העובדות העיקריות המזדקרות מים הפרטים הטראגיים של פרשה זו:

החוספת, עזיזה צדקה, היא חוליה-רוח. היא ידעה כי היא חוליה-רוח. פעלה וי' דידיה ידעו זאת. הרופא שטיפל בה ידע זאת.

היא רצתה לחיכנס לבית-חולים. הרופא יעץ לה להיכנס לבית-חור' לים. אולם הרופא לא ראה שתע' שח זאת, ושום רשות ממלכתית לא חייבה אותה לכך. די היה ב' התנגדות בעלה, שרצה כי תישאר בבית, כדי למנוע ממנה את הטי' פול — ולגרור למות דליה.

עזיזה צדקה הודיעה מראש כי תהרג את דליה הקטנה ותאבד את עצמה לדעת. איש לא שם לב לכך.

★ ★ ★

בעית חולייה-רוח מטרידה את כל המדינות התרבותיות. יש וגרמה כי הקים בצל הפצצה המ'נית, הדאגה וה' מתיחות המתמדת של החיים בחברה ה' תעשייתית מהירת-הקצב, גורמים לעליה מתמדת בעקומת מחלה זו.

ישראל סובלת מכל הגורמים האלה, ב' תוספת כמה נתונים נוספים, המיוחדים לה. יש בה שיכבה גדולה שעברה את כל מדורי הגיהנום של זועזועות הנאצים, ש' עמדה מול המחת במחנות-השמדה, שס' בלה במרתפי-עינויים של הגסטאפו, ש' חזתה במו עיניה במות יקריה.

זעזועים אלה הביאו בהכרח ל' אחוז גדול יותר של מחוללי-רוח מזה המצוי בדרך כלל בחברה התרבותית.

הפשע ליד היוקון

מותה של דליה אליהו צריך ל' הזעק אותה להכרה אחת: כאן דרוש מיבצע גדול ובעלת-נופה. כאן דרוש תקציב העולה בהרבה על האמצעים שהיינו מוכנים ל' הקדיש בעבר לצורך זה.

יש צורך להקים מועצת-מומחים לחיכון המיבצע — לא ועדת הטישטוש וההרגעה המק'בלת אצלנו אחרי כל פרשה מועזת, אלא מטה-פעולה המסוגל להתחיל החלטות ואף לבצען.

אם לא נעשה זאת, נהיה אנחנו משוגעים — אנחנו, ולא חולייה-רוח מוכי-הגורל.

עזיזה צדקה, בחברת בלשים, במקום

ידידי הצעיר-להתעניין בו ולהודיע על כל סימן של הרעה.

אותו איש-ציבור מצטיין בעצבים טור' בים. יתכן שאדם אחר במקומו לא היה ישן בשקט בלילות בידעו כי אדם, שהחליט פעם להרגו, מסתובב תופשי — וכי ה' רופאים אינם בטוחים שבריאותו הנפשית תחזיק מעמד.

★ ★ ★

מאז קום המדינה, זועזעה הארץ פעם אחרי פעם על-ידי מעשיהם של חולייה-רוח.

טיפול. כל עוד אין הם עושים מעשה הר' סני, אין הדבר איכפת לאיש. אחרי שהם עושים מעשה כזה, מספל בהם משהו ו' משחרר אותם כעבור זמן קצר — עד לפעם הבאה.

לאנשי העולם הזה נסיון רב בענין זה. מערכת זו, הידועה כמוסד העוזר לקר' בנות עזלה וא'צדק, מ'שכת אליה לא רק אנשים המתלוננים על קיפוח וא'צדק א' מיתמים, אלא גם חולייה-רוח המוכים שג' עון-רדיפה. כל אחד מאתנו למד להבחין בזה — בסיפור על רדיפת הש. ב. או המשטרה, בדיעות הסודיות המזורות, ב'